

Sierra de Grazalema er cykling, cykelhistorie og mauriske minder

På onsdag den 4. september udkommer en ny guidebog om landevejscykling i Sydeuropa. Guiden dækker 30 etaper i 10 områder i tre lande. Her bringer vi en spansk bonusetape, der ikke blev plads til i bogen.

THOMAS ALSTRUP

Puerto de las Palomas. Duernes Pas. Et poetisk navn. Passer godt til stigningen, som de lokale cykelryttere kalder Andalusiens smukkeste.

Vuelta-feltet havde dog svært ved at se charmen, da Puerto de las Palomas for første gang var på programmet i Spaniens fornemmeste etapeløb. Det var i 1986. Rytterne havde været igennem 3 udmærkede uger, da de på løbets næstsidste dag blev præsenteret for 240 kilometer ad dårlige veje fra Puerto Real til Jerez. Selvfølgelig var der undervejs smidt et par kategoristigninger ind inden klimaks: 16 snoede, behårde, uafskærmede kilometer bjergvej op til Puerto de las Palomas. Flere steder med kig lige ned i afgrunden. Det var dråben. Anført af "Professoren", den dobbelte Tour-vinder Laurent Fignon, hestehale og sygekassebriller, vælger rytterne at trodse løbsledelse, arrangører og sponsorer og snegle sig afsted i samlet flok. Sølle 33 sekunder er der mellem den røde førertrøje, spanske Álvaro Pino, og Robert "Den flyvende skotte" Millar, der har udkæmpet en knivskarp, udmattende duel om den samlede sejr. Meget kunne være sket på etappen den dag. Men der er lagt fuldstændig låg på feltet.

Naturligvis er Puerto de las Palomas højdepunktet på etappen, der starter i den lille bjergby Grazalema i hjertet af Andalusiens ældste naturpark, den Unesco-fredede Parque Natural de la Sierra de Grazalema.

Parkér ved benzintanken lige før Grazalema, eller fortsæt et par hundrede meter ind i byen og benyt parkeringspladsen med udsigt ud over dalen til venstre lige inden Plaza de España. På hjørnet af pladsen er Café Rumores garanti for god morgenkaffe og en hurtig bocadillo. Etappen lægger moderat ud, så måske er der også plads til stedets specialitet, *churros*. Stemningen på pladsen er afslappet. Fredfyldt. Vandet plasker i drikkevandsfontænen ved siden af caféen. Kraftige briller, brune gabardinebukser eller spragledede spinlonkjoler: Et par ældre landsbyboere af begge køn trisser småsludrende rundt blandt duerne foran 1800-talskirken Nuestra Señora de la Auroras massive facade. I baggrunden rejser San Cristobal-bjergets skiffergrå, arrede tinde sig i skarp kontrast til Grazalemas lave, kalkede huse, der glimter hvidt i morgensolen.

Fyld flaskerne ved fontænen – næste mulighed er Zahara 21 kilometer længere fremme – og kør tilbage gennem byen, hvor der drejes af mod Algodonales efter 2 kilometer. Et par enorme klippeblokke på begge sider af vejen udgør en majestætisk indgangsportal til de 7 hurtige kilometer langs marker, olivenlunde, stedsegrøn maki og småskov ned til den opdæmmede Zaharasø. Lange lige stræk veksler med bløde kurver. Med et gennemsnitligt fald på 6% er der virkelig mulighed for at få smæk på rammen. Nedkørslen

er dog også et vink om, at der skal hentes et pænt antal højdemeter på tilbagevejen op til Grazalema senere på dagen. God idé at økonomisere lidt med kræfterne på den 89 kilometer lange etape, der trods alt runder knap 2.300 højdemeter.

Efterhånden toner de markante tvillingebjerge Tajo de Algarin og Las Grajas frem på den modsatte bred af Zaharasøen. Oldtidens befolkning havde også blik for tvillingebjergenes karakteristiske profil og baksede for ca. 6.000 år siden med sten og klippeblokke, der var så store, at det forekommer fuldkommen uvirkeligt, at det alene ved håndkraft lod sig gøre at bygge nogle af Europas største og mest imponerende jættestuer i oplandet til Tajo de Algarin og regionen omkring Antequera. Absolut et besøg værd på en hviledag.

Efter 8 kilometer på glimrende asfalt langs søen rammer man smutvejen til venstre op til T-krydset, hvor turen op til Puerto de las Palomas begynder. Den er ikke skiltet, så vær opmærksom. Med det samme stiger det langs skrånende hvedemarker og spredte oliventræer. En 2 kilometer forsmag på, hvad der venter. Ved T-krydset drejes til venstre for at fortsætte klareturen op til Puerto de las Palomas.

Eller fortsæt langs søen og slå et smut forbi Zahara de la Sierra, der opstod omkring den mauriske befæstning fra 1200-tallet. Inkarnationen af en andalusisk bjerglandsby. Er det tid til tapas, har Meson Oñate, i første række til søen inden opkørslen til bykernen, en udendørs servering, der går godt sammen med svedig lycra og cykelsko. Eller sigt mod kirketårnet for at komme op til hovedgadens hyggelige fortovsrestauranter og byens diminutive torv med den eminente udsigt over søen.

Find etappen igen ved at køre af Calle de Ronda på hjørnet ved kirken Ermita de San Juan de Letráns indgangsparti med de tre klokker og den lokale sparekasse, Caja Sol. Og ja, Zahara kommer af det arabiske ord Sahara, der både betyder ørken og blomst. Begge betydninger er meget passende for denne klippetop af en by, der siden romertiden har været et eftertragtet strategisk knudepunkt mellem Ronda og Sevilla. Byen var skiftevis på mauriske og kristne hænder i 1400-tallet, inden den blev endeligt erobret af kristne tropper fra Castilien i 1483. Dermed var den sidste hindring fjernet for de kristne troppers fremmarch mod Ronda og hovedmålet, Granada, den sidste mauriske bastion på den Iberiske halvø – og den endelig kontrol med Andalusien.

Puerto de las Palomas er ikke enestående for sin sværhedsgrad, skønt de 14 kilometer, der stiger med et snit på 6% på fin asfalt op til passet, godt kan trække tænder ud. Det er kombinationen af natur, landskab og udsigter, der gør den til noget særligt.



Af og til er der mulighed for at spotte det imponerende vingefang på en af områdets mange fredede gåsegribbe

Stigningen er til at tale med. Det går jævnt opad, hele tiden med udsigt til Zaharasøens nærmest surrealistiske blå vand. Da man opdæmmede Guadalete-floden i slutningen af 80'erne var det et omdiskuteret projekt. 6 år tog det at opnå den nuværende vandstand. I dag er søen af vital betydning for landbruget og drikkevandsforsyningen i området. Der er stille. Ikke meget skygge at hente.

Af og til er der mulighed for at spotte det imponerende vingefang – op til 2,5 meter – på en af områdets mange fredede gåsegribbe, der har et af Spaniens vigtigste yngleområder i egnens bjergslugter. Skrænten falder brat bag de kilometerlange kæder af hvidmalede, rektangulære vejesten, der dekorativt markerer vejens dovne, men insisterende, zigzaggen op ad bjerget, hvor den fortaber sig bag det næste knudrede klippefremspring. Efter 4 kilometer begynder det at spidse til. Fra nu af er der hele tiden intervaller med stigningsprocenter på den hårde side af 12%, som kortvarigt tvinger en op i pedalerne. På de sidste kilometer inden toppen vikler vejen sig omkring bjergsiderne i en sådan grad, at man opnår et imponerende 360 graders overblik udover naturparken og Malagaprovinsen.

Jesper Worre sætter et solidt dansk aftryk på



TUREN GÅR TIL LANDEVEJS-CYKLING I SYDEUROPA

Spanien Rundt, Vuelta a Espana, afvikles i disse dage. Men cykling i Spanien er ikke kun for professionelle. Thomas Alstrup har skrevet en guidebog til landevejscykling i Sydeuropa, der kan bruges af alle motions- og licensryttere, der er tiltrukket af bjergene i Spanien, Frankrig og Italien.

Politikens Rejsebøger.
168 sider.
200 kroner. Udkommer
4. september.

Læs mere på etapengårtil.dk

dette mesterstykke af en vej, da Vueltaen kommer forbi i 1990. På 6. etape vrister Worre sig fri af en udbrydergruppe på 6 mand. I et respektafvingende soloudbrud kører Worre alene over Puerto de las Palomas og, lidt længere fremme, Puerto de Boyar – dagens anden kategoristigning – inden han krydser stregen som ensom majestæt i Ubrique. I det resterende udbrud sidder Marco Giovanetti, der henter så meget tid på Puerto de las Palomas, at han senere vinder den samlede Vuelta – en af kun 5 italienske triumfer i det spanske prestigeløb.

Nedkørslen fra Puerto de las Palomas er uproblematisk. Den smalle vej er flere steder sprængt gennem klippen, men der er kun få modkørende biler, ingen hårnålesving, og asfalten er fin hele vejen ned i dalsænkningen, hvor det begynder at gå op mod Puerto de Boyar, når der drejes mod Benamahoma og El Bosque.

Er benene kun til en kort etape, er det nu, man smutter tilbage til Grazalema.

Puerto de Boyar var dagens højeste stigning på 3. etape i 2014, hvor Vuelta-feltet, anført af Orica-GreenEdge holdet, kom hamrende forbi i jagten på et 5 mand stort udbrud. Missionen lykkedes. Efter en gedigen holdindsats vinder australske Michael Matthews etappen og kan også trække

den røde førertrøje over hovedet i Arcos de la Frontera.

Med en gennemsnitlig stigning på 4,6% på de 2 kilometer op til Boyar-passet, er der masser over-skud til at nyde turen op gennem skoven, der udgøres af en overlever fra den sidste istid, spansk ædelgran. Dengang var klimaet vådere og koldere, og store dele af den Iberiske halvø var dækket af spansk ædelgran, der i dag har fundet sit sidste tilholdssted på tinderne i Grazalema-naturparken takket være de store mængder nedbør, der falder i området, og som er med til at gøre Grazalema – midt i det knastørre Andalusien – til det sted i Spanien, hvor det regner mest.

Fra udsigtspunktet på toppen af Puerto de Boyar er der på klare dage udsigt til Middelhavet. Herfra starter 15 kilometers ren fornøjelsestur med udsigter til blødt hvælvede småbjerge dækket af tæt, grøn maki og skovområder bestående af stenege, spansk ædelgran, fyrretræer.

For enden af nedkørslen ligger Benamahoma. En hvid oase midt i alt det grønne. Fyld drikkedunkene med rent, klart kildevand direkte fra fontænen La Fuente de los Tre Chorros – de tre strålers kilde – der igennem århundreder var samlingssted for egnens befolkning, der kom for at hente drikkevand og vaske tøj. Kør ind til

Benamahoma, op gennem byen, forbi restaurant Las Huertas (lidt langsom betjening, men værd at vente på). 250 meter længere oppe foran baren La Fuente ligger kilden, der er en af de mest kendte i Andalusien. Lokale og tilreisende drikker af kilden og fylder flasker og dunke – somme tider nærmest i industrielt omfang.

Maurerne, der værdsatte det rene vand, befæstede og udbyggede byen, men måtte forlade den i 1609, da den spanske konge Felipe III forviste tusinder af maurere i hele Sydspanien til Algeriet. I kølvandet på La Reconquista – generobringen, hvor Spanien blev et samlet katolsk rige, efter at maurernes sidste højborg, Granada, var faldet i 1492 – blev forholdene for de besejrede maurere stedse vanskeligere. De var begrænset til at udøve bestemte erhverv, fik konfiskeret ejendom, blev pålagt særskatter og var tvunget til at konvertere fra islam til katolicismen. I de følgende århundreder førte det til en række mauriske oprør, og da Spanien samtidig var i krig med tyrkerne og Det Osmanniske Rige, frygtede man, at maurerne kunne udgøre en femte kolonne inden for rigets grænser. Det kulminerede i 1609, hvor man simpelthen besluttede at udvise alle af maurisk oprindelse fra Spanien. Hele landsbyer, heriblandt Benamahoma, blev affolket.

Zaharasøen og den smukke 16 kilometer lange stigning op til Puerto de las Palomas havde senest besøg af et større prof-felt i 2018, hvor belgiske Tim Wellens vinder 4. etape og den samlede sejr i den andalusiske klassiker Vuelta a Andalucía. Foto: Thomas Alstrup



Jesper Worre på målstregen i Ubrique i 1990. Foto: ukendt

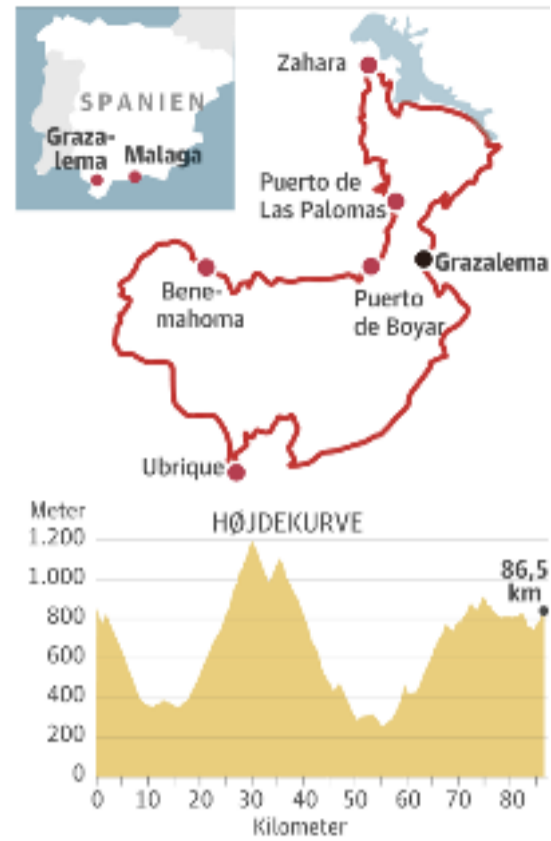
► Benamahoma er også kendt for et nyere, men ikke mindre dystert kapitel i Spaniens historie. Så sent som i 2003 fandt man i nabobyen El Bosque flere massegrave med ofre for udrensninger, da Franco-tilhængere erobrede området i 1936, Den Spanske Borgerkrigs første år. Som en klar markering valgte Benamahoma at etablere en minde-lund ved byens kirkegård i 2010 til erindring om ofrene, der var fra Grazalema, Ubrique og Benamahoma. Endelig, 74 år senere, kunne ofrene steds til hvile af deres familier. Alene i Benamahoma blev mere end 70 mennesker henrettet. Mere end 10 pct. af byens daværende indbyggertal.

Tilbage på etappen køres mod Ubrique i krydset ved landevejskroen Venta Mateo. De er særligt

gode til vildsvin, ørred og lokale oste, så det er rart med en lempelig start efter et eventuelt frokoststop, når det går videre på 8 kilometer flad vej langs makibevoksede småbjerge på kanten af Grazalema nationalparken. Efter nogle kilometer glider landevejen over i hovedvejen til Ubrique. Det bliver mere trafikeret.

Stigningen før Ubrique er begyndelsen på etapens sidste større stigning. Drej til venstre mod Parque natural de Grazalema i udkanten af Ubrique. Stigningen er hårdst på de første 7 kilometer op til landsbyen Benaocaz, hvor den stiger med et snit på 6 pct. Herefter går det stille og fredeligt op mod toppen umiddelbart efter landsbyen Villaluenga del Rosario. Der er flere små intervaller med korte nedkørsler, eller falsk fladt,

Grazalema



KORT: AGNETE HOLK

så der er tid til at nyde landskabet, der er åbner sig med udsigter til Cadizprovinsen og engstrøg og marker med græssende får, når de omgivende bjerge tillader det.

Efter Villaluenga ledsages man af stenede græsningarealer og stræk, hvor grå, forvitrede karstbjerge rejser sig som klippevægge på begge sider af vejen, der begynder at falde jævnt, så der kan ruller af på sidste 12 kilometer inden den korte opkørsel til Grazalema. ■



Der er tid til at nyde landskabet, der er åbner sig med udsigter til Cadizprovinsen og engstrøg og marker med græssende får



Thailand, 2 uger
14.499,-

Sunprime Kamala Beach, kat. 4+
Afrejse f.eks. 7. januar
Med fly fra Billund til Phuket

Langt væk fra hverdagen til vinter

Vågn op til en morgendukket i krystalklart vand og måske massage på stranden. Bagefter nye opdagelser, en god bog i palmernes skygge og middag under en tropisk aftenhimmel. Du bestemmer selv, for ferien handler om dig. Caribien, Kap Verde, Gambia eller Thailand - bestil nu og glæd dig til en vinter langt væk fra regn og rusk.

Bestil ferien på spies.dk eller 70 10 42 00

Holidays designed for you

 **SPIES**